

ВІННИЦЬКИЙ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
УНІВЕРСИТЕТУ "УКРАЇНА"

РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІЇ В
МІФОЛОГІЧНІ ЧАСИ.
ЗАПОЧАТКУВАННЯ
ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДУМКИ.

ДЕМИДОВА МАРИНА ВЯЧЕСЛАВІВНА
2023

Головною метою сьогоднішньої лекції є розкриття важливих моментів і відкриттів, пов'язаних з розвитком психології в міфологічні часи. Ми розглянемо вплив міфології на спосіб, яким люди розуміли і пояснювали свій внутрішній світ, а також які концепції і ідеї могли виникнути в цей період, що вплинули на подальший розвиток психології.

Давайте рухатися далі і досліджувати цю захоплюючу історію розвитку психологічної думки в міфологічні часи.

Міфологія як джерело вивчення психологічного пізнання

Міфологія – це система вірувань, легенд і оповідей, які передаються з покоління в покоління в різних культурах. Ці міфи і легенди часто мають в собі символічний і метафоричний зміст та відображають важливі аспекти життя, природи та людського досвіду.

Міфологія відігравала важливу роль у формуванні психологічних уявлень в міфологічних часах. Люди використовували міфи для пояснення явищ природи, розв'язання загадок психологічного характеру і встановлення зв'язків між світом поза ними та світом у їхньому внутрішньому світі.

Вплив міфології на культуру та світосприйняття

Символіка і алегорії

Міфологічні персонажі, які відображають різні аспекти людського характеру, стали символами та алегоріями. Наприклад, грецький міф про Нарциса відображає поняття самолюбства і засліплення власною красою.

Моральність та етика

Міфи нерідко містили моральні вчинки та етичні норми, які вплинули на формування суспільних цінностей.

Вплив міфології на культуру та світосприйняття

Психологічний портрет героя

У міфах з'являлися складні герої з внутрішніми конфліктами та психологічними особливостями, які допомагли розуміти різні аспекти людської психології.

Антропоморфізм

Люди в міфах надавали антропоморфні риси природі, тваринам і богам, що відображало їхнє бачення світу та сприйняття його психологічних аспектів.

Міфологія як джерело архетипів і символів

Архетипи: Архетипи – це універсальні символічні образи і патерни, які можна знайти в різних міфологіях і культурах. Психолог Карл Густав Юнг висунув ідею архетипів як загальнолюдських архетипних структур, які виражають базові людські досвіди і конфлікти. Міфи багатьох культур містили архетипи, такі як Герой, Тінь, Аніма та Анімус, які допомагають розуміти психологічні аспекти людської природи.

Символи: Міфи були наповнені символами, які можуть мати різний символічний зміст. Символи міфології стали основою для розуміння символів у психології і культурі. Наприклад, змія може символізувати зло чи вдихнення, в залежності від контексту.

Міфологія як джерело архетипів і символів

Коллективна несвідомість: Концепція колективної несвідомості, також розроблена К.Г. Юнгом, базується на ідеї, що існує загальна та спільна частина несвідомого для всіх людей, яка містить архетипи та символи, походження яких можна відслідкувати у міфології.

Міфи та їхні символи надали психологам та дослідникам матеріал для вивчення психологічних процесів та пізнання глибин людської свідомості.

Анімізм

— це первісний світоглядний підхід, що полягає у приписуванні душевних або життєвих якостей неживим об'єктам або природним явищам. Анімізм відображає переконання, що всесвіт населений духами, і ці духи мають вплив на події в природі і житті людей.

Основні характеристики анімізму включають:

Анімізація природи: В анімістичному світогляді природні об'єкти, такі як гори, річки, дерева, вважаються обдарованими душами або свідомістю.

Духи та божества: Вірування у різних духів, богів і персонажів, які впливають на події в світі. Ці духи можуть бути добрими чи злими, і люди намагаються здобути їхню ласку через ритуали та жертвопринесення.

Символічна спільність: Анімізм використовує символіку та метафори для пояснення природних явищ і психологічних станів.

Роль анімізму у формуванні релігійних уявлень

Політеїзм

Анімізм сприяв розвитку політеїзму – вірування в багато богів і духів, які керують різними аспектами життя та природи. Це стало основою для формування політеїстичних релігій, де кожен бог мав свою сферу впливу.

Антропоморфізм

В анімізмі природні об'єкти і явища наділялися людськими якостями, і цей антропоморфізм продовжився в релігійних уявленнях. Боги були зображені у вигляді антропоморфних сутностей з людськими рисами.

Роль анімізму у формуванні релігійних уявлень

Символіка і ритуали

Анімістичні символи та обряди стали важливою частиною релігійних практик. Ритуали були спрямовані на зв'язок з духами і богами, а символи використовувалися для сприймання світу навколо.

Духовний світ

Анімізм сприяв формуванню уявлення про духовний світ, який існує поза матеріальним світом і впливає на життя людей.

Порівняння анімізму з іншими первісними психологічними теоріями

Тотемізм

Тотемізм - це первісна система вірувань, де група або клан ідентифікується з певним тваринним або рослинним символом, вважаючи його своїм предком або покровителем. Тотемізм також включав у себе анімістичні елементи, оскільки тварини та рослини часто були вважаються духами.

Анімістичні вірування

Вони базуються на ідеї, що природні об'єкти і явища мають духи або свідомість. Це вірування включало в себе ідеї анімізму, але може бути більш специфічним щодо конкретних об'єктів.

Порівняння анімізму з іншими первісними психологічними теоріями

Магія

Ввірування у магію передбачає можливість впливу на події за допомогою обрядів, заклинань і символів. Магія може базуватися на анімізмі, але також включає інші магічні концепції.

Шаманізм

Шамани вважаються посередниками між світом духів і світом людей. Це також включає анімістичні та тотемічні елементи, але додає роль шаманів у спілкуванні з духами.

Метаморфоза,

— це концепція перетворення, зміни форми або суті. В міфології ми можемо побачити численні приклади метаморфоз, де боги або герої перетворюються в інших об'єкти або істоти. Наприклад, грецький міф про Зевса, який перетворився в лебідя, щоб приховатися від своєї дружини Гери.

Метемпсихоз

— це вчення про переселення душі з одного тіла в інше після смерті. Ця ідея була поширена в індуїзмі та буддизмі, де вірять у цикл сансари, де душа переходить з одного живого істоти в іншу, залежно від дій та карми.

Реінкарнація

— перенесення душі в нове тіло після смерті. Ця концепція широко відома в індійській релігійній системі, особливо в хіндуїзмі. Вірять, що душа переоселяється у новий облік знову і знову, навчаючись і розвиваючись протягом безлічі життів.

Душа

- це термін, яким переважно релігія, ідеалістична філософія та донаукова психологія позначали психіку, внутрішній світ людини.; жива частина простору внутрішнього життя людини.

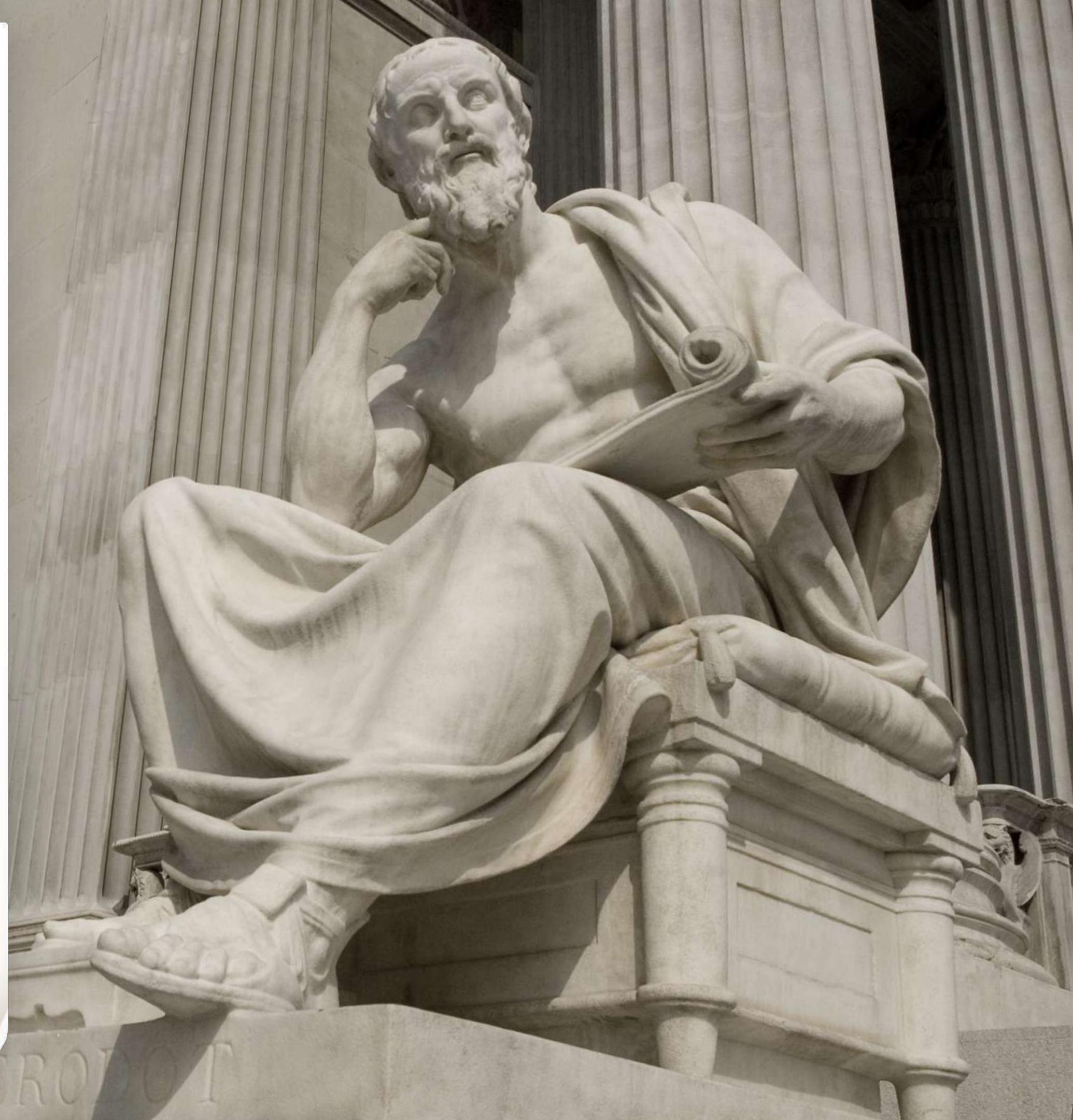

Етика першопредків, тотем, табу, фаталізм

Тотем - це символ або предмет, який вважається святим або особливо важливим для певного клану чи суспільства. Люди вірили, що вони пов'язані зі своїм тотемом, і це впливало на їхню поведінку та стосунки з природою. Наприклад, якщо тотемом була ведмежа, то ведмежів не вбивали і шанували.

Табу - це заборони чи обмеження, які стосувалися певних дій, об'єктів або осіб, оскільки вони були вважаються святими чи недоторканими. Табу могли стосуватися харчування, спілкування з певними людьми чи релігійних обрядів. Вони впливали на моральні норми та етику спільноти.

Фаталізм - це віра в необхідність долі та вплив вищих сил на життя людини. У первісних суспільствах фаталізм може впливати на підхід до життя та смерті, роблячи людей більш внутрішньо спокійними у відношенні невідомого майбутнього.

Етика і сучасність

Сакральність і тотеми

У первісних суспільствах етика була часто пов'язана зі святими тотемами і табу. У сучасних суспільствах ця концепція збереглася в релігійних та культурних віруваннях, але часто менше впливає на загальні моральні цінності.

Універсальність і релятивізм

У сучасних системах моральних цінностей дедалі більше акцентується на універсальних принципах та правах людини, тоді як в первісних суспільствах етика була частіше релятивізованою, адаптованою до конкретних культурних та географічних умов.

Етика і сучасність

Розширені бачення етики

У сучасних суспільствах етика охоплює більше аспектів життя, включаючи права тварин, збереження природи, економічну справедливість тощо. У первісних суспільствах основний акцент робився на відносинах з божествами та спільнотою.

Науковий підхід

У сучасному світі моральні цінності все більше визначаються науковими дослідженнями і обґрунтуваннями, тоді як в первісних суспільствах вони були частіше пов'язані з міфами та релігійними переказами.

Магічні дії, ритуали, ініціації

Забезпечення
успіху

Магічні ритуали часто проводились для забезпечення успіху в полюванні, зборі їжі, війнах та інших важливих справах. Вони сприяли вірі в втручання вищих сил і покращенню шансів на успіх.

Здоров'я та
цілюща сила

Ритуали і магичні дії використовувалися для лікування хвороб та відновлення здоров'я. Ці дії можливо були спільними знаннями та традиціями, що передавалися від покоління до покоління.

Магічні дії, ритуали, ініціації

Соціальна
інтеграція

Контроль над
природою

Трансформація
та ініціація

Релігійні ритуали і ініціації сприяли формуванню спільностей і встановленню близьких відносин між членами суспільства. Вони розширювали грани між індивідами та спільнотами.

Магічні дії та ритуали допомагали людям відчувати контроль над природою та розуміти її закони. Вони втілювали віру в взаємозв'язок між людьми і природою.

Ритуали і ініціації часто включали в себе переходи від одного статусу до іншого, як виходження з дитинства в дорослість. Вони були важливими для формування ідентичності та соціальної структури.

Шаманізм як культура архаїчної психотерапії

Шаманізм - це система вірувань та практик, де шамани виступають як посередники між світом духів і світом людей. Вони використовують ритуали, танці, музику та інші техніки для входу в трансовий стан, де взаємодіють з духами та проводять лікувальні та духовні обряди.

Роль шамана: Шаман відіграє ключову роль у суспільстві як лікар, жрець, провідник та психотерапевт. Він виконує функції лікувальника, що взаємодіє з духами длявилікування хворих, і духовного провідника, який веде спільноту в релігійних обрядах.

Трансовий стан: Центральною частиною шаманської практики є входження в трансовий стан, який дозволяє шаманові спілкуватися з духами та отримувати духовні відкриття. Це може відбуватися через використання музики, ритуалів та інших засобів.

Лікувальні практики: Шамани використовують свої навички для лікування фізичних і психологічних хвороб. Вони вірять, що багато хвороб мають духовну або енергетичну природу, і лікують їх через взаємодію з духами та енергіями.

Духовна пізнання: Шамани також відіграють роль духовних наставників та менторів, які допомагають спільноті розвивати духовність і відкривати нові рівні свідомості.

Значення міфологізації для сучасної психотерапії

Міфологія, яка включає в себе багатий набір архетипів та символів, має значення для сучасної психотерапії та може бути корисною у розумінні та лікуванні психічних розладів. Давайте розглянемо цей важливий аспект.

Вплив міфологічних архетипів: Міфологічні архетипи, такі як герой, відступник, жертва, материнство, та інші, можуть бути використані для аналізу психічних станів і конфліктів пацієнтів. Вони допомагають розкрити глибокі рівні свідомості та невідомих психічних процесів.

Лікувальна роль міфології: Символи та міфологічні історії можуть бути використані як інструменти для розуміння та подолання психічних проблем. Психотерапевти можуть використовувати міфологію для стимулювання саморозвитку, зміни у віруваннях і переконаннях, а також для лікування посттравматичного стресового розладу.

Значення міфологізації для сучасної психотерапії

Порівняння з класичними методами: Міфологічний підхід до психотерапії може доповнювати класичні методи, такі як когнітивно-поведінкова терапія або психоаналіз. Він може допомагати пацієнтам розуміти глибинні причини їхніх проблем і знайти нові шляхи до зцілення.

Індивідуалізація та взаємодія з архетипами: Робота з міфологічними архетипами може сприяти індивідуальному розвитку та відкриттю нових шляхів для самопізнання та самозростання.

Усі ці аспекти свідчать про те, що міфологія може мати велике значення в сучасній психотерапії, сприяючи глибокому розумінню психічних процесів та стимулюючи саморозвиток пацієнтів.

ДЯКУЮ

ЗА

УВАГУ!!!

